

OBSAH

1. OBECNÝ ÚVOD	7
2. TERMICKÁ ANALÝZA	8
2.1 TEORIE TERMICKÝCH METOD	8
2.1.1 Axiomy klasické termodynamiky.....	8
2.1.2 Sdílení tepla.....	9
2.1.3 Vedení tepla.....	9
2.1.4 Přestup tepla.....	10
2.1.5 Definice metod termické analýzy.....	11
2.1.6 Základní princip metod termické analýzy.....	12
2.2 TERMICKÉ METODY	13
2.2.1 Základní faktory ovlivňující měření.....	13
2.2.2 Postup měření.....	14
2.2.2.1 Kalibrace zařízení.....	14
2.2.2.2 Úpravy vzorků k analýze.....	15
2.2.2.3 Atmosféra při měření.....	15
2.2.2.4 Rychlost ohřevu.....	15
2.2.3 Vyhodnocování termoanalytického měření.....	15
2.2.4 Diferenční kompenzační (scanovací) kalorimetrie (DSC).....	18
2.2.4.1 Teoretické základy DSC.....	18
2.2.4.2 Bilance tepelných toků při DSC.....	20
2.2.4.3 Příprava vzorku.....	20
2.2.5 Hyper DSC.....	21
2.2.6 Micro DSC.....	22
2.2.6.1 Micro DSC III (SETARAM).....	23
2.2.6.2 Aplikace Micro DSC III.....	26
2.2.7 Tepelně modulovaná diferenční kompenzační (scanovací) kalorimetrie (TMDSC).....	30
2.2.7.1 Názvosloví a vznik metody.....	30
2.2.7.2 Princip metody.....	30
2.2.7.3 Rozdělení křivky TMDSC na reversibilní a ireversibilní část.....	32
2.2.7.4 Výhody TMDSC.....	34
2.2.7.5 Aplikace TMDSC, kombinace s DSC.....	35
2.2.8 Termická gravimetrie (TGA).....	35
2.2.9 Termicky stimulovaný proud (TSC).....	38
2.3 POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA.....	41
3. ANALÝZA VELIKOSTI A TVARU ČÁSTIC	42
3.1 TEORETICKÝ ÚVOD.....	42
3.2 VELIKOST ČÁSTIC	43
3.2.1 Sítová analýza.....	43
3.2.2 Sedimentační metody.....	45
3.2.3 Laserová difrakce.....	48
3.2.3.1 Teoretické základy laserové difrakce.....	48
3.2.3.2 Laserový difraktometr.....	50
3.3 TVAR ČÁSTIC	60
3.3.1 Teoretické základy měření tvaru částic.....	60
3.3.2 Měření tvaru částic.....	68
3.3.2.1 Analýza obrazu.....	68
3.3.2.2 Mikroskopie.....	72
3.4 ZÁVĚR	91
3.5 POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA.....	91

4. NMR SPEKTROSKOPIE V TUHÉ FÁZI	92
4.1 TEORETICKÝ ÚVOD	92
4.2 APLIKACE NMR SPEKTROSKOPIE V TUHÉ FÁZI VE FARMACII.....	99
4.2.1 <i>Strukturní analýza API</i>	99
4.2.2 <i>Polymorfie</i>	100
4.2.3 <i>Analýza lékové formy</i>	105
4.2.4 <i>Analýza solvátů</i>	110
4.2.5 <i>Analýza solí</i>	111
4.3 POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA	114
5. RENTGENOVÁ DIFRAKCE	115
5.1 TEORETICKÝ ÚVOD	115
5.2 KRYSTALOVÁ STRUKTURA	115
5.3 RTG ZÁŘENÍ.....	119
5.3.1 <i>Rentgenka</i>	119
5.3.2 <i>Synchrotronové záření</i>	121
5.3.3 <i>Charakterizace rentgenového záření</i>	122
5.3.4 <i>Interakce s krystalem</i>	125
5.4 POUŽÍVANÉ ANALYTICKÉ METODY A JEJICH EXPERIMENTÁLNÍ USPOŘÁDÁNÍ.....	127
5.4.1 <i>Monokrystalové metody</i>	131
5.4.1.1 <i>Laueova metoda</i>	131
5.4.1.2 <i>Metoda otáčeného krystalu</i>	132
5.4.2 <i>Práškové metody</i>	137
5.4.2.1 <i>Debyeova- Scherrerova metoda</i>	137
5.4.2.2 <i>Bragg-Brentanovo uspořádání</i>	139
5.5 APLIKACE RTG PRÁŠKOVÉ DIFRAKCE VE FARMACII.....	144
5.5.1 <i>Charakterizace a identifikace neznámého vzorku</i>	145
5.5.2 <i>Kontrola krystalické fáze</i>	147
5.5.3 <i>Negativní důkaz krystalické fáze – amorfní materiál</i>	149
5.5.4 <i>Sledování fázových transformací</i>	150
5.5.5 <i>Studium chování látek za definovaných podmínek</i>	152
5.5.6 <i>Určení struktury neznámé nečistoty, popř. chiralitty molekuly</i>	154
5.5.7 <i>Výpočet teoretického práškového záznamu</i>	154
5.5.8 <i>Určení krystalové 3D struktury z práškových dat</i>	155
5.5.9 <i>Kvantitativní stanovení</i>	156
5.6 ZÁVĚR	157
5.7 POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA	158